

Ordets liturgi for barn

Tidsramme: 20-25 minutter

5. søndag i fastetiden kirkeår C

Evangelium: Joh. 8,1–11

På den tid gikk Jesus ut til Olivenberget. Men tidlig neste morgen kom han igjen til templet, hvor hele folket samlet seg om ham; og han satte seg og begynte å undervise dem.

Da kom de lovkyndige og fariseerne til ham med en kvinne grepet i ekteskapsbrudd, stilte henne midt i kretsen og spurte: «Mester, denne kvinnen er grepet på fersk gjerning i ekteskapsbrudd. Og i Loven har Moses påbudt oss å stene den slags kvinner. Hva er nå din mening?» Dette var en felle som de la for ham, for å få noe å anklage ham for.

Men Jesus bøyde seg ned og gav seg til å skrive med fingeren på jorden. De trengte imidlertid på med sine spørsmål. Da rettet han seg opp og sa til dem: «Så kan jo den av dere som er syndfri, kaste den første stenen.» Og atter bøyde han seg ned og skrev på jorden. Men da de hørte det, gikk de ut, den ene etter den andre, de eldste først, så han til sist var alene med kvinnen som stod der fremfor ham.

Da retter Jesus seg opp og sier til henne: «Så, hvor ble det av dem? Var det ingen som dømte deg?»

Hun svarer: «Nei, herre; ingen.»

Da sier Jesus: «Heller ikke jeg dømmer deg. Gå bare hjem, men fra nå av, synd ikke mer.»

Øvrige lesninger: Jes 43,16–21. Fil 3,8–14

Refleksjon og hovedbudskap

Dagens evangelielelesning kommer inn på temaene Moseloven, ekteskap, ekteskapsbrudd, synd, omvendelse og tilgivelse.

Fariseerne var stadig ut etter å få satt Jesus fast, slik at de kunne få noe å anklage og dømme ham for. De ville sette Jesus ut av spill, for de var redde for ham og hans forkynnelse. De fryktet for sine posisjoner i landet, fordi Jesus samlet store skarer av tilhørere og han var meget populær blant folk. I denne teksten hører vi om at fariseerne nok en gang prøver seg mot Jesus. Fariseerne var regnet som de mest lærde menneskene i landet. Og her ser vi at de tror også selv at de er smarte - de tror de har funnet på et lurt knep å sette Jesus fast med. Og på noen mennesker ville nok dette knepet ha fungert godt, og de hadde sittet i saksa, men Jesus er mye smartere og mer kunnskapsrik enn fariseerne. Det er han, fordi at han er i virkeligheten Gud selv, og dermed allvitende. Men fariseerne trodde ikke noe på dette. De gikk ut ifra at Jesus var en vanlig rabbi, som ikke kunne være særlig mer kyndig enn de selv var, etter å ha gått på Torah-skolen. Men der tok de feil. Og ikke bare out-smarter Jesus fariseerne her, men han vender også hele situasjonen til noe positivt for den personen som fariseerne misbrakte i denne «rettsaken» de la opp til – i virkeligheten ett absurd teater, som kvinnen holdt på å bli et offer for.

De kommer slepende til Jesus med en kvinne, som de anklager for å ha brutt Moseloven og gjort seg skyldig til å steines. Det store spørsmålet er; hva har Jesus å si til det? Hvordan vil han vurdere

dette og reagere? Hvis han sier at; «ja, hun skal steines», sier han seg enig med fariseerne og er, i grunn, lik dem. Men hvis Jesus sier; «nei, slipp kvinnen», så kaster han vrak på Moseloven, og kan ikke fortsette som rabbi overhodet. For noen som åpent forkastet Moseloven, kunne på ingen måte være rabbi.

Sitasjonen er alvorlig. For den anklagede kvinnen handler det om liv eller død. Da skjønner vi også graden av «knipe» i den scenen som fariseerne lager her, foran Jesu åsyn. Men Jesus vet råd. Han kjenner nemlig Moseloven utmerket, og vet hva som egentlig står om tilfelle av ekteskapsbrudd. Det som står i Moseloven er nemlig at det er ektemannen (og ingen andre) som kan anklage konen for ekteskapsbrudd, og ta henne med til presten for å få prøvet anklagene – om de stemmer eller om de er falske. Men ektemannen til denne kvinnen er overhodet ikke med. Anklagen mot kvinnen er ikke ført på riktig vis slik Moseloven krever dette. Og dermed faller hele anklagen til fariseerne på ren formfeil (måten den er ført frem). Jesus ber ikke fariseerne legge loven til side, men han går tvert imot inn som advokat på lovens side her.

Men ikke bare Moseloven har Jesus allvitende kunnskap om, men i sin gudommelige innsikt ser han også hva som har hendt i forkant av det som nå utspiller seg. Han ser hvordan fariseerne har handlet for å legge opp til denne situasjonen. For hvordan kan det ha seg at en gruppe fariseere har vært førstehånds vitner til ekteskapsbrudd? Var de kanskje alle sammen til stede i rommet der dette foregikk? Hadde de alle gjemt seg inne i rommet, for å kunne sprette frem i rette øyeblikk og pågripe «den skyldige» på fersk gjerning? Det er noen ting med opptakten til denne fortellingen som leseren ikke får noen klarhet i. Men Jesus skjønner alt sammen.

Det er noe i denne historien som forblir hemmelig for den som leser teksten. Og det er helt tilsiktet fra evangelistens side. Leseren får ikke vite hva gruppen av fariseere har gjort for å kunne «pågripe en kvinne på fersk gjerning i ekteskapsbrudd», og vi får ikke vite hva det er Jesus skriver i sanden. Svarene på disse ubesvarte spørsmålene, blir for oss eventuelt bare spekulasjoner. Grunnen til at evangelisten ikke skriver dette i klartekst, er at det hører det skjulte til, og angår ikke oss som leser det. Evangelisten referer i virkeligheten meget ordknapt her. Det vi vet, er at Jesus avslører både anklagen og fariseerne. Derfor slipper de sine stener og går. Dette peker for oss på to ting; fariseerne var ikke bare en gruppe skriftlærde som var uenige med Jesus i mange ting, men de drev faktisk med okkultisme og leflet med mørke krefter. Det er farlig, og vi bør alltid holde oss unna. Vi skal ikke søke innsikt i mørke ting. Gud åpenbarer selv for oss alt det vi trenger å vite her i verden. Vi trenger ikke å snoke i det skjulte. Det andre dette viser oss er at vi skal holde oss unna ryktespredning om andre mennesker og deres private liv. Dette er nemlig også okkult. Også i vår tid er det vanlig med slike rykter om folks sexliv og utroskap. Men slikt skal vi ikke involvere oss i overhodet. Det seksuelle hører privatsfæren og intimsfæren til, og angår ikke offentligheten og «alle andre». Seksualitet er en sak mellom et ektepar og Gud – ikke for «hvem som helst» og «alle og enhver» å diskutere og ha meninger om.

Men noe som er sikkert i denne historien er at Jesus reddet en kvinne som ble misbrukt av, og var blitt et offer for, fariseerne. Og at hun omvendte seg fra sine synder. Hvordan hun hadde endt med å vikle seg inn en så forferdelig situasjon som hun var i til slutt (hun holdt på å bli steinet i hjel i lovens navn), og hvordan hun var blitt involvert med denne gruppen fariseere, får vi ikke vite noe om. Men hun fikk tilgivelse, en ny start og blanke ark. Det samme kan man ikke si om gruppen av fariseere vi møter her. Og det er ikke en hemmelighet.

Forberedelser

Ha klar en fakkell, fyrstikker, papirlapper, blyanter og fargeblyanter på forhånd.

1. Innledning

På forhånd har søndagsskolelæreren satt opp et alterbord med duk (fiolett). På bordet skal det ligge/stå et krusifiks, et lys, fyrstikkeske og en bibel.

Når barna kommer til søndagsskolerommet, setter de seg i en halvsirkel rundt alterbordet. Begynn med lystenning og korstegnet mens vi sier: «I Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn». La gjerne en som nylig har hatt bursdag komme frem og tenne lyset. Hjelp til med fyrstikken, hvis det trengs.

Sang: Se, vi går opp til Jerusalem.

2. Opplegg for formidling av bibelteksten:

Vi tegner kors på panne, munn og hjerte mens barna sier henholdsvis: "tenke og forstå" (pannen), "fortelle andre" (munnen) og "gjemme det i hjertet" (hjertet). De første gangene dette gjøres forklares dette, siden av og til.

Sang: Din kjærlighet.

Denne evangelielesningen egner seg i sin helhet ikke så godt til formidling for små barn, tatt i betraktning at de ikke vet, og ikke skal vite noe om, hva seksualitet og ekteskapsbrudd overhodet dreier seg om. Denne lesningen kan rett og slett bli for mye og for sterk kost for barn. Derfor er det best å fokusere bare på tekstens hovedbudskap til oss lesere. Og hovedbudskapet er at Gud er allvitende og kjenner hvert enkelt menneske aller best. Videre er budskapet at i Gud er det full tilgivelse for alle som omvender seg, og at Guds kjærlighet til den enkelte er helt grenseløs. Vi befinner oss i fastetiden og tekstens tematikk er helt sentralt for fasten.

Istedenfor å lese evangelieteksten høyt for barna, kan du denne gangen heller legge opp til en samtale i plenum med barna om fastetiden. Men først kan du lese opp dagens evangelievers for barna. Det lyder slik:

Vend om til meg av et helt hjerte, for jeg er nådig og barmhjertig.

Legg vekt på følgende i den påfølgende plenumssamtalen:

- Nå har det vært mange uker med faste og vi går snart mot slutten av fastetiden.
- Det nærmer seg påsken, og neste gang vi er her er det palmesøndag.
- Hva er spesielt med fastetiden? Hva gjør vi da? (Er det noen som kan fortelle noe?)
- Er det noen som har hørt ordet omvendelse? Hva betyr det?
- Hva betyr det at Gud er nådig og barmhjertig, slik vi hørte da vi leste evangelieverset?
- Hva er synd?
- Hva er tilgivelse?

Aktivitet: Lystenning og brenning av lapper utenfor kirken/søndagsskolelokalet

Nå skal dere alle få en papirlapp og blyanter, og så kan dere alle skrive eller tegne på lappen noe som er en synd som dere vet om at noen har gjort. Men vi skal ikke skrive hvem det er som har gjort det, for det kan vi holde for oss selv nå. En synd er en dårlig ting som noen gjør. Det kan f. eks være slikt som å lyve, stjele, banning, sladring, baksnakking og mange andre negative ting. Og etterpå skal vi lese opp alle lappene høyt,

og så skal vi alle sammen gå en tur utenfor der vi tenner en fakkell og brenner opp disse lappene. Det gjør vi som et symbol på det fastetiden handler om. Den handler om å ta et oppgjør med syndene sine, legge de bak seg og omvende seg til livet i Gud.

[Når dere alle er kommet utenfor kirken, tenner du fakkelen og hjelper barna å brenne opp lappene sine i tur.]

Ser dere hva som skjer med papirlappene når vi brenner dem opp? De blir til aske. Og hva er aske et symbol på? Det er et symbol på at tiden går, og at det forgjengelige i livet vårt vil bli til noe som er veldig lite og som vinden tar og blåser bort. Det er bare det som er viktig, det som er verdifullt, som står igjen – slik vi står igjen her nå, etter at lappene er brent opp. Dette, som forsvinner som aske og støv, gjelder syndene våre, når vi omvender oss til et nytt liv i Gud. Da blir våre gamle synder som aske og støv, de har ingen betydning lenger. Fastetiden handler om å gjøre sine gamle synder til støv, og omvende seg og begynne på nytt. Og når vi gjør det, da kommer påsken – det er oppstandelsen til nytt liv i Kristus, både ute i verden og inni hver og en av oss.

Sang: Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet?

3. Sanger

Se vi går opp til Jerusalem (Adoremus 258)

Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet (Adoremus 170)

Din kjærlighet (Adoremus 106)

4. Avslutning

Avslutt med å gjøre korsets tegn, og be alle barna gå stille og rolig inn i kirken igjen. Husk også å slukke fakkelen, før du selv går inn.